

Az adóvégrehajtás gyakorlati kihívásai

KRAPPAI FERENC*

1. Bevezető gondolatok

Az adóvégrehajtás gyakorlati kihívásainak elemzése során több tényezőt emelhetünk ki, melyek közül jelen tanulmány az alábbi három tárgykört érinti:

1. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV), mint állami adóhatóság elsődleges feladata a központi költségvetési bevételek biztosítása. Mindezt az adó jellegű követelések érvényesítésével kell megvalósítani, azonban jelentős szerepet kapnak azon követelések is, amelyeket az állami adóhatóság nem közvetlenül tart nyilván saját adószámláján. Ezen követelések az ún. megkeresésre történő végrehajtásokhoz kapcsolhatók.

2. Az adóhatósági végrehajtás kihívásai napi szintű gyakorlati kérdéseket vetnek fel. Folyamatos – akár napi szintű - mozgás tapasztalható a hátralékok összegében (a kötelezettségek egyes része növekszik, míg más részük csökken), de folyamatosan tapasztalhatók olyan kihívások is, amelyek hosszabb időszakok eredményei. Ilyen kérdéskör lehet a hátralékos adósok számának, hátralékuk összegének alakulása, de ilyen körülmény lehet azon adózói magatartások folyamatos változása is, amelyek arra irányulnak, hogy a költségvetési bevételek ne teljesüljenek.

3. A jelzett problémák mind-mind kihívásokként jelentkeznek a napi munkavégzésben. A kihívások azonban természetes – már-már kívánatos – jelenségek egy folyamat működésében. Ha ugyanis egy rendszerben fennakadások, megoldandó kérések merülnek fel, arra válaszokat kell találni. A válaszok pedig innovációkat szülnek, amik hatékonyabbá teszik a rendszer

* Főosztályvezető-helyettes, Nemzeti Adó- és Vámhivatal Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Igazgatósága. DOI: 10.47079/2025.wzsna.vegrehajtás.1_4

működését. Az állami adóhatóság a közigazgatási szervek között élen jár az innovatív megoldások alkalmazásában és nem csupán hazai viszonylatban, de az Európai Unió egészét tekintve is.

Az állami adóhatóság végrehajtási tevékenységével szembeni elvárásokat több nagy csoportba lehet összegyűjteni. Több elvárás is megfogalmazható, azonban bizonyos ragsort fel lehet állítani. Az elvárások mellett a rendelkezésre álló kapacitásokat is figyelembe kell venni és így kell a lehető leghatékonyabb folyamat kiépítésére törekedni.

2. Az állami költségvetési bevételek biztosítása

Mint már említésre került, a legfontosabb elvárás az adóhatóság egészével szemben, így a végrehajtási szervezettel szemben is a költségvetés bevételeinek biztosítása. Az állami adóhatóság felel a központi bevételek majd egészének teljesüléséért. Éves szinten kerül meghatározásra, hogy mi az a cél, amit teljesíteni szükséges. Az alap feladatokat ennek elérése érdekében kell megszervezni.

Az állami adóhatóság az elsődleges közigazgatási végrehajtási szerv (szemben az önkormányzati adóhatóságokkal). Minden olyan követelésnek, amely nem mellérendelt jogviszonyok alanyainak jogvitájából fakad, az állami adóhatóság az elsődleges behajtó szerve. Az adóvégrehajtási jogviszony tehát egy alá-fölé rendeltségi kapcsolatot feltételez az adós és végrehajtást kérő/végrehajtó között. Ágazati jogszabályok széles köre határozza meg azokat az élethelyezeteket, amikor egy állami szerv (vagy kvázi szerv) a követelését önkéntes teljesítés hiányában kikényszerítheti a kötelezettől. A kikényszerítéshez az állami adóhatóság „segítsége” vehető igénybe. Az erre jogosultak ún. megkereséses eljárásban keresik fel az állami adóhatóságot és adják át követeléseiket, amelyeket az adóhatóság „származékosan” vesz nyilvántartásba elkülönítetten a klasszikus adókövetelésektől.

Az ilyen megkeresések számosságukban és összagszerűségükben is egyre jelentősebb feladatot generálnak az állami adóhatóság számára. A behajtásukra főszabály szerint azonos elvek vonatkoznak, de vannak olyan eltéré-

sek, amelyek megerősítik a korábban is kiemelt tényt: a klasszikus adóbevételek érvényesítése a NAV elsődleges feladata.

Az adóhatósággal szemben további fontos elvárás, hogy elsődlegesen segítse az adózókat az önkéntes teljesítésben. Sok adózó ismereteinek vagy lehetőségeinek hiánya miatt nem teljesíti kötelezettségét. Ezen kört az adóhatóságnak pontosan be kell tudni határolni és számukra a szükséges támogatást megadni az önkéntes teljesítés érdekében.

Az adóhatóság vonatkozásában a végrehajtás szűkebb és tágabb értelemben is értelmezhető. A követelések behajtása egyfelől egy szűkebb fogalmat takar, amikor is a hatóság egy klasszikus végrehajtó szervnek feleltethető meg. Az állami adóhatóság végrehajtási tevékenysége azonban ettől szélesebb körű és ebben a tágabb értelemben kell fő feladatát – a költségvetési érdekeket – szem előtt tartania. A követelések kezelése, nyilvántartása, az azokkal összefüggésben gyakorolt méltányossági – fizetési kedvezményi – feladatok éppúgy ennek a végrehajtási szervezetnek a részét képezik, mint a klasszikus végrehajtáson túl a hitelező feladatok ellátása is. Ezen részek lemelek önálló szervezeti struktúrákban működnek, de mindegyik szorosan egymáshoz is köthető feladatot lát el és végső soron a költségvetés érdekeit tartják szem előtt.

Az adóhatóság működésében az arányosság több szempontból is kiemelt szerepet tölt be. Alapelvként jelenik meg azon elvárás, hogy az adósokkal szemben arányos végrehajtást kell lefolytatni, tehát csak annyiban lehet a kényszerítő eszközökkel élni, amennyiben azok szükségesek az eredményességhez. Az arányosság ezen felül azonban a feladatellátás szervezésében is fontos szerepet tölt be. Nem minden kötelezettség behajtására jut azonos kapacitás. Ezért arányosan kell beosztani a rendelkezésre álló erőforrásokat úgy, hogy az részrehajlás mentes legyen, ugyanakkor a költségvetési kockázat szempontjából jelentősebb követelésekre nagyobb figyelem jusson.

Az előzőekben felsorolt elvárásoknak az állami adóhatóság csak a tevékenységének tudatos szervezésével tud megfelelni. A tevékenység szervezéssel összefüggésben szűkebb és átfogóbb perspektívát is meg kell említeni.

Stratégiai oldalról közelítve alapvető fontosságú, hogy a végrehajtási folyamatok kialakításában egységes elvek szerint történjen az adóhatóság munkája. A kapacitásokat figyelembe vevő struktúrában a hatékonyságnak

van kiemelt szerepe. A hatékonyság eléréséhez az adatok megfelelő kezelése/elemzése elengedhetetlenül fontos. Az adóhatóságnak ebben számos előremutató, korszerű megoldása van már, ahol az adózókról rendelkezésre álló – rendkívül sokrétű - információk célhoz kötötten kerülnek hasznosításra. Ezáltal a fókusz azon hátralékos ügyekre helyeződik, amelyekben a költségvetési elvárások a legjobban teljesíthetők.

Az adatok jövőre mutató elemzésén túl kiemelt fontosságú a statisztikai adatelemzés is, ahol a múlt intézkedései, eredményei kerülnek értékelésre és az így levont következtetésekkel még hatékonyabbá lehet tenni a szervezetet.

Szűkebb szemszögből vizsgálódva pedig az egyedi ügyek szintjén is egyidejűleg több kihívást jelentő tényezőre kell figyelemmel lenni. A végrehajtási cselekmények foganatosításakor minden esetben jogszerűen kell eljárni. Az adóvégrehajtásban a hatósági-jogi feladatok is nagy szerepet kapnak, hiszen az elsőfokú végrehajtó szerv számos adózói beadvány kezelése során hoz olyan döntéseket, amelyek önálló jogorvoslattal támadhatók. A jogszerűségnek és az egységes elvek mentén történő jogalkalmazásnak kiemelt szerepe van, de azt is hangsúlyozni kell, hogy az adóvégrehajtó jogi-hatósági munkáját egy jogorvoslati eljárás keretében akár saját maga is korrigálhatja (a teljes mértékben helyt adó saját hatáskörű döntéshozatal útján).

Az egyedi ügyek kezelése szintjén sajátos kihívásnak tekinthető az adóvégrehajtásban annak a lehetősége is, hogy sok esetben a nem teljesítő eredeti kötelezett adóssal szemben további, mögöttes felelősségi eljárások és végrehajtások is kezdeményezhetők.

3. Az adóvégrehajtások gyakorlati kihívásai

Az előzőekben általánosságban említett adóvégrehajtási kihívások után a következőkben vizsgáljunk meg néhány konkrét tényezőt, amely megpróbáltatások elé állítja akár az adóvégrehajtás szervezetrendszerét, akár egyedi szinten az adóvégrehajtót.

A kihívások némelyike hosszú évek óta fennálló tényező, míg mások újszerű jelenségekből fakadnak. A régóta fennálló „megpróbáltatásokat” – példálózó jelleggel - az alábbiakban lehet megemlíteni:

- Elaprózódó hátralékok: egyre több az az adós, akik viszonylag kevesebb hátralékkal rendelkeznek. A későbbiekben részletesebben elemzem e jelenség mivoltját és veszélyét.
- Elszegényedő magánszemélyes hátralékos kör: sajnos nagyon sok olyan hátralékos magánszemély áll végrehajtás alatt (vagy akár még csak végrehajtással se érintett, de tartozása van), akiknél érdemi eredményt a végrehajtásból nem lehet elérni. Az adósok jelentős részénél nincs foglalatlan vagyonelem, a helyszíni eljárások eredménytelenek, sokan el se érhetők bejelentett címükön. Esetükben az eredménytelen végrehajtás megállapítása az „eredmény”, ami azonban a költségvetést nem segíti, ugyanakkor a végrehajtási kapacitást leköti.
- Konstitutív nyilvántartások hiánya: különösen a gépjármű nyilvántartás esetében okoz problémát végrehajtási oldalról, hogy a vagyonszerzéshez nem szükséges a nyilvántartásba történő bejegyzés, így nehezen követhető az, ha egy lefoglalt vagyontárgyról a foglalást megelőző napokban kelt okirattal igazolják, hogy tulajdonost váltott. (Ugyanakkor valahol el kell fogadni azt az ellenérvet, hogy a tulajdonszerzés gördülékenységét akadályozná a konstitutív nyilvántartás bevezetése ingó vagyonelemre nézve is.)
- Helyszíni eljárások kapacitása: az adóvégrehajtás tíz/százezres számban fogantatosít évente végrehajtási cselekményeket. Az intézkedések számát gyakorlatilag csúcsra lehet járatni egyes automatizált folyamatok útján. A végrehajtás Achilles sarka azonban a helyszíni eljárás, ugyanis az csak közvetlen személyes részvétellel valósítható meg és teljes mértékben kitett a külső tényezőknek. Sok esetben azonban egy teljeskörű végrehajtást csak eredményes (még ha az foglalással nem is járó) helyszíni eljárás után lehet kivitelezni. A kijárási fordítható munkaerő kapacitás azonban behatárolt, így sok folyamatot képes megakasztani.
- „Behajthatatlanság kimutatása”: A korábbi pontokban részben már említett probléma abban áll, hogy a költségvetés tervezéséhez szükséges azzal tisztában lenni, hogy a teljes hátralékállományból mennyi bevételre számíthat az államkassza. Hiába tartozik valaki akár milliárdokkal, ha semmilyen végrehajtható vagyona nincsen, akkor abból nem lehet a

költségvetési alapokat finanszírozni. Erre tekintettel fontos feladat az is, hogy a be nem hajtható tartozásokat az adóhatóság kimutassa, nyilvántartsa. Talán mondanom sem kell, hogy az ezen tevékenységre fordított kapacitás a „guruló forintok” behajtásától veszi el az erőforrást. A feladat azonban fontos, így ebben is helyt kell állnia az adóhatóságnak.

- Önálló Bírósági Végrehajtóval (a továbbiakban: ÖBV) kapcsolattartás: mint alább kifejtem, igencsak jelentős kihívás elé állítja az adóhatóságot azon esetkör, amikor egy adós vagyont mind az adóhatóság, mind egy önálló bírósági végrehajtó is lefoglalja. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 4. §-a „részben” egyértelműen fogalmaz, és ilyen esetben az ÖBV folytatja a végrehajtást. A gyakorlatban azonban számos kérdés, probléma merül fel ennek a „közös lónak” az esetében.

A régóta fennálló problémák feltárását követően tekintsük át azokat a gyakorlati kihívásokat, melyek az újszerűnek tekinthetők:

- Hatáskör bővülés: az állami adóhatóság jó működésének „elismerésüül” a jogalkotó az elmúlt években többször úgy döntött, hogy a korábban más szervekhez tartozó feladatokat az állami adóhatóságra át lehet ruházni. A meghatározott végrehajtási cselekmények jelentették az első merőben új feladatot, majd a törvényszéki követelések érvényesítése hozott újabb hatáskör bővülést. Az adóhatóság ezen feladatokat – megítélesem szerint – immáron sokkal hatékonyabban tudja ellátni, mint a korábbi hatáskör-gyakorlók, azonban rögzös volt az út ahhoz, hogy a folyamatok gördülékenyen illeszkedjenek a klasszikus adóvégrehajtási rendszerbe, és természetesen napi szinten is merülnek fel újabb és újabb kérdések.
- Növekvő adminisztrációs elvárások: az adminisztrációs terhek az adózók és adóhatóság oldalán is megjelennek a közigazgatásban. Az adózói oldal irányában az adminisztráció csökkentése egyértelmű államigazgatási cél, azonban vannak olyan szükségszerű kötelezettségek, amelyek megkerülhetetlenek az átlátható gazdasági környezet megteremtése érdekében. Az online számla/pénztárgép adatok, az Elektronikus Közúti áruforgalom-ellenőrző Rendszer (EKÁER) adatrögzítései; vagy csak általánosságban az elektronikus kapcsolattartás formája egyfelől terhet

jelent, másfelől a folyamatok egyszerűsítét, gyorsítását, átláthatóságát eredményezi. Mindez azonban kihívásokat is generál, azonban a fejlődés ezeken a területeken érhető tetten a legjobban.

- Késedelmi pótlék számítás: az adóhatóság „saját” követeléseire mindig is jellemző volt a folyamatos mozgás (részben térülés, részben új kötelezettségek keletkezése, ezáltal akár hosszan elhúzódó eljárások). A késedelmi pótlék felszámításában éppen 2025-ben történt változással a tényleges hátralékok naprakészebbek lettek, azonban egyúttal újabb feladatokat is generál a végrehajtó szerv számára.
- Biztosítási intézkedések: az adóhatóság egyik alaptevékenysége a bevallási kötelezettségek ellenőrzése. Azon adózók, akiknél hiányosság kerül feltárára, adóhiány (és nem ritkán jelentős bírság) megfizetésére lesznek kötelezettek. Annak érdekében, hogy ezen mulasztókkal szemben a leghatékonyabb lehessen a fellépés és minél teljesebb a behajtás eredményessége, már a végrehajtható okirat megléte előtt egyfajta biztosítási végrehajtás rendelhető el. Az ilyen eljárások azonnali intézkedést igénylenek, amik nagyban befolyásolják az alapfolyamto-
kat.
- Automatikus fizetési kedvezmények: az önkéntes teljesítés hatékony támogató eszköze a fizetési kedvezmény. Hogy ezt a legkönnyebben vehessék igénybe az adózók, lehetőség van egy egyszerűsített, ún. automatikus fizetési kedvezmény igénybevételére. Ha a tartozásra kedvezményt (tipikusan részletfizetést) ad az adóhatóság, úgy végrehajtást indítani/folytatni nem lehet. Ez kedvezmény azonban érvényét is veszítheti, ha az adós nem teljesít megfelelően. Ezen körülmények ellenőrzése és a végrehajtás folytatása szintén újabb és újabb feladatokat generál az adóvégrehajtóknak.
- Jövedelem letiltási szabályok változása: az adósvédelmi megfontolásból bevezetett letiltási szabályok változása több területen fog kihatni a végrehajtási eljárások összes formájára. Ennek elemzését a későbbiekben ismertetem.

Az előzőekben nevesített kihívásokból a következőkben három elemet mutatok be részletesebben elemezve.

3.1. A hátralék jellemzői

A hátralék jellemzőit vizsgálva egy fordított arányosságra hívnám fel a figyelmet. Konkrét éves számszaki, vagy regionális adatok nélkül is megállapítható egy inverz összefüggés. A hátralékos adósok számát és egyedileg nézve a hátralékuk összegét egymás mellé rendelve azt látjuk, hogy kisebb számosságú adós rendelkezik az összes hátralék túlnyomó többségével, illetőleg igen nagy azon adósok száma, akik egyedileg viszonylag alacsony hátralékkal rendelkeznek. Ez a már-már anyametszési szabály több információt is hordoz magában, amely több kihívás elé állítja az adóvégrehajtás munkaszervezését elsődlegesen közép és felsővezetési szinten.

Ha ugyanis a legnagyobb hátralékkal rendelkező adósok száma relatíve alacsony, akkor evidens, hogy ezen ügyekre kell koncentrálni a költségvetési bevételek biztosítás érdekében. Ezen ügyekben a teljeskörűség nem mellőzhető, a lehető legnagyobb erőforrást kell ezek mellé rendelni. De mi történik akkor, ha ezen ügyek túlnyomó részében a végeredmény az, hogy a teljes tartozáshoz képest minimális a valós térülés aránya? Ez esetben egy kisebb - de még mindig jelentős - hátralékos körhöz kell nyúlni, amelyek száma már nagyobb, mint az első csoporté, de még mindig nem kezelhetetlen. A már szűkebb erőforrásokkal ezen csoportra fókuszálás után azonban ismét lehet olyan eredmény, hogy a költségvetés biztosításához még mindig nem elegendő ezen csoport teljeskörű végrehajtása. A folyamat ezután ugyanaz, mint az előző kettő esetében, azaz még több adós, még kisebb hátralékát kell egyre elaprózódó erőforrással kezelni. Az erőforrás - ezalatt elsődlegesen a humánkapacitást értve - azonban véges. Nem lehet minden egyes hátralékkal bíró adóst egyenlően kezelni, nem lehet minden végrehajtónak több ezer, akár tízezer végrehajtási ügye, hiszen annak kezelési hatékonysága ugyanolyan lenne, mintha nem is indult volna meg a végrehajtás. A költségvetés fedezetét azonban kifo-gásokkal, nehézségek felsorolásával nem lehet biztosítani. A szembe tűnő nehézségekre megfelelő stratégiát kell kialakítani, célzottan kell az adóso-kat rangsorolni, kategóriákat kialakítani, egyesekkel szemben támogatóan kell fellépni, másokkal szemben pedig a végrehajtás teljes szigorával. Az adósokról rendelkezésre álló adatok elemzése és értékelése itt értékelődik

fel, és ki lehet alakítani azokat a folyamatokat, ahol a bevétel élérésének és a korábban említett behajthatatlanság kimutatásának ellentmondása mellett is eredményes végrehajtás szervezhető.

3.2. Kapcsolattartás az önálló bírósági végrehajtókkal

A korábban említett hatásköri összeütközéssel összefüggő feladatok „régóta” fennálló kihívást jelentenek az adóhatóság oldaláról, bár talán az egyes önálló bírósági végrehajtók részéről is sok kérdés merül fel. Ha ugyanis az adóvégrehajtási és ÖBV eljárás találkozik, akkor a továbbiakban csak egy eljárás folytatható, és a hatályos szabályozás az ÖBV-t emeli ki. Az adóvégrehajtó egyfajta végrehajtást kérő pozíciójába kerül, azonban ezen végrehajtást kérő egészen más, mint a klasszikus polgári végrehajtást kérők helyzete. Az adóhatóság ugyanis ugyanúgy megmarad hatóságnak, sok tekintetben tudja a követelésének létét befolyásolni, ugyanakkor klasszikus végrehajtást nem folytathat tovább.

A problémák körében mindjárt az első kérdés, hogy meddig terjed és tart ez a hatásköri összeütközés. Közös foglalással áll be, így kérdés, hogy csak a közösen foglalt vagyon meglétéig (értékesítéséig)? Azonban a jogszabály szerint az eljárást az ÖBV folytatja tovább, tehát a közösen foglalt vagyon értékesítését követően az átadott követelés teljes térüléséig/ megszűnéséig? Ha az adóhatóság saját érdeke úgy kívánja megszüntetheti a közös foglalást (pl. ha olyan terhelt vagyont foglalt, amiből saját követelése nem nyerhet kielégítést)? A közös foglalást követően a növekmény tartozásokat is köteles az adóhatóság átadni? Ilyen és ezekhez hasonló számos kérdés merül fel a gyakorlatban, melyek megválaszolására külön tanulmányt lehetne írni a pro és kontra érvek felsorakoztatásával.

A gyakorlati tapasztalat alapján úgy lehetne elhatárolni az összeütközés végső záró mozzanatát, hogy az mindaddig tart, míg az ÖBV az előtte folyamatban lévő végrehajtást (értve ez alatt az adótartozásra folytatott eljárást is) meg nem szünteti.

Az ÖBV eljárásában a költségek megelőlegezésének és végső soron a megfizetésének kiemelt jelentősége van. Elsődlegesen az adós fizet minden költ-

séget, azonban a végrehajtást kérőt is sok esetben terheli az. Az adóhatóság ebben generális kivétel. Sem előlegezni, sem végső soron viselnie nem kell a költségeket. Egyedüli kivétel, ha saját érdekkörére visszavezethető okból szűnik meg a követelése (tipikusan: mérsékli az adós tartozását). Ez az alap tézis sokáig bizonytalan jogszabályi környezetből volt levezethető, de a napi gyakorlatban már egyértelműen jogszabályban rögzített tény. Ennek ellenére az adóhatóság sok esetben kap felhívást költség előlegezésre végrehajtási cselekményekhez kötötten, vagy akár az eljárás végén kiállított díjjegyzékben költség megfizetésére felhívást.

Az előző gondolatokat tovább szöve felmerül az adóhatóság részéről az az igény, hogy az ÖBV az egyes végrehajtási cselekmények elvégzése előtt ne hívja fel külön-külön az adóhatóságot arra, hogy kéri-e az intézkedéseket. Ha ugyanis költség előlegezés nem terheli, összeütközés hiányában saját maga eljárása során minden – a behajtás érdekében indokolt – végrehajtási cselekményt maga is tudna foganatosítani, akkor logikátlanak tűnik, hogy az ÖBV nyilatkozatokra hívja fel az adóhatóságot azért, hogy kéri-e ilyen, vagy olyan foglalat/ értékesítést. Az adóhatóság válasza minden esetben az ugyanis, hogy amennyiben az indokolt és az a tartozás csökkentését tudja eredményezni, úgy minden lehetséges végrehajtási intézkedést kér.

Az adóhatóság hatósági jogköre a fizetési kedvezmények gyakorlásához nem csak hogy megmarad az ÖBV hatásköri összeütközés során is, hanem továbbra is kizárólagos. Az ÖBV adótartozásra nem engedélyezhet részletfizetést – szűk körű kivételtől eltekintve. Másfelől problémás az is, hogy míg egyes tartozásokra az adóhatóság engedélyezhet fizetési kedvezményt, más tartozásokra az kizárt. Az ÖBV eljárásában azonban nincsen részleges szünetelés, így nehezen illeszthető össze a két oldal.

Ahogy a korábbiakban említettem, a behajthatatlanság kimutatása az adóhatóság munkájában fontos feladat. Az ÖBV eljárásában ez viszont nem jelenik meg ilyen éllel, hiszen ott elsődlegesen – nagyon is helyesen – a behajtás a cél. Az adóhatóságnak azonban az egyéb feladatinak ellátásához (akár statisztikai adatszolgáltatáshoz, akár pl.: mögöttes felelősség megállapításához) szükségesek azon ügyekben is a teljeskörűség kimutatása, ahol az ÖBV nem motivált a cselekmények foganatosításában, hiszen várhatóan azok bevételt nem eredményeznek.

3.3. A munkabér letiltási szabályok változása

A Vht. szerinti pénzforgalmi mentességi szabályok (tehát mind a letiltás, mind a hatósági átutalási megbízások esetében) 2025. július 1-jével jelentős változáson estek át. Elsődlegesen adósvédelmi szempontokból a jogalkotó úgy döntött, hogy a korábbi 60 ezer forintos mentességi összeget felemeli a minimálbér nettó összegének 60%-ára. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy annak az adósnak, akinek a nettó jövedelme nem haladja meg a 116 029 Ft-ot, annak a munkáltatója a letiltást előjegyzi, de letiltást nem teljesít.

Az érintett adósok köre jelentős. A korábbiakban is említésre került az adósi kör elszegényedésének tendenciája, ami azonban a teljes végrehajtás eredménytelenségét nem jelentette, ugyanis az adósok jövedelméből néhány ezer/tízezer forint térüléssel, ha hosszabb idő alatt is, de térülhettek a hátralékok.

Ez az út sok adós esetében bezárul. Elsőre úgy tűnik, hogy ezzel fellelgezhetnek az adósok és nyugalomra lelnek, azonban nem minden esetben lesz ez sajnos igaz. A letiltások sok esetben némi haladékot tudtak jelenteni, hiszen az abból 1-1,5 év alatt megtérülő kisebb ügyekben egyéb végrehajtási intézkedés eddig nem volt indokolt. A végrehajtóknak egyéb eszközökhöz kell folyamodni a tartozások behajtása érdekében. Ilyen eszköz lesz az inkasszó, amire ugyan szintén vonatkozik a mentességi szabály változása, de 35 napig a bankszámlához térülés hiányában senki nem nyúlhat hozzá. Ezt követően jobb esetben a helyszíni ingófogalásokkal (televízió, bútorok) folytatja a végrehajtó az eljárást, rosszabb esetben az adós ingatlanára vezetett végrehajtást fogja előmozdítani. Ez utóbbival növekedhetnek a zálogjoggal terhelt ingatlanokban a zálogjogosultak végrehajtásba bekapcsolódásának felhívása, ami hitelszerződések felmondásával is járhat.

Végző soron pedig a hitelezők fognak a pénzükhöz később hozzá jutni, vagy akár követelésük el is évülhet.

4. Záró gondolatok

Az előzőekben vázolt és azokhoz hasonló kihívások folyamatosan jelen vannak az adóvégrehajtás, de általánosságban az állami adóhatóság életében is. A kor kihívásai ugyanakkor a fejlődés előszobáját jelentik. Az adóhatóság az elmúlt években jelentős forrásokat mozgató meg annak érdekében, hogy a hatékonyságát növelni tudja. Ennek útja pedig azzal kezdődik, hogy a működő folyamatokat át kell világitani, a rendelkezésre álló adatokat elemezni kell és meg kell nyitni a legteljesebb körben az utat az automatizálás előtt. Innovatív megoldások alkalmazásával az állami adóhatóság nagyon sok feladatkörében tudott jelentős megújulási folyamatokat bevezetni, így a végrehajtás területén is. A fejlesztések tipikusan informatikai környezetben zajlanak és egyre több olyan tevékenységet lát el a NAV automatizált rendszerek segítségével, amelyet korábban emberi közreműködéssel kellett elvégezni. Mindez azonban nem jelenti a humánkapacitás feleslegessé válását, hiszen a felszabaduló munkaerőt a bonyolultabb, emberi gondolkodást igénylő folyamatokra és a bővülő feladatokra lehet használni.

Az informatikai fejlesztések mellett számos olyan előrelépést is meg lehet említeni a NAV végrehajtási tevékenységében, amit a szervezet nagyságából fakadóan lehetett kiaknázni. Így pl.: az állami adóhatóság hatékonyan hasznosítja a hivatalos állományának napi tevékenységét is az adóvégrehajtási feladatokhoz (pénzügyőri ingó végrehajtás; EKÁER eljárások adatainak felhasználása). Ezen túl pedig a különböző szervezeti egységek összehangolt munkája is tudja adóigazgatási feladatok ellátása mellett a végrehajtás eredményeit is előmozdítani (pl.: a gazdálkodó szervezetek székhely valódiságának az ellenőrzésében).

Az adóhatóság tevékenysége tehát folyamatosan „fejlesztés alatt” státuszban van annak érdekében, hogy az állandóan változó világ kihívásaira a lehető leghamarabb tudjon reagálni és a költségvetési elvárásokat teljesíteni tudja.